

ingediend op **1282** (2021-2022) – Nr. 1
6 mei 2022 (2021-2022)

Voorstel van resolutie

van Gwenny De Vroe, Piet De Bruyn, Tinne Rombouts,
Wilfried Vandaele, Stijn De Roo en Freya Perdaens

over de educatieve en informatieve communicatie
naar omwonenden en lokale besturen
van werken in het kader van natuurbeheerplannen

TOELICHTING

Vlaanderen moet zorg dragen voor de bestaande natuur en bossen. Een van de instrumenten die daarbij moeten helpen, is het natuurbeheerplan. Dat beschrijft de belangrijkste waarden van een gebied, zowel voor de ecologische, de sociale als de economische functie, en maakt onderbouwde keuzes over de belangrijke doelstellingen voor dat gebied.

Sinds 28 oktober 2017 wordt er in het kader van de integratie van het Bos- en Natuurdecreet meer planmatig gewerkt via een geïntegreerd natuurbeheerplan. Voor oudere natuurbeheerplannen is er in een overgangstermijn voorzien.

Het geïntegreerde natuurbeheerplan bestaat uit vijf delen: verkenning, inventaris, beheerdoelstellingen, beheermaatregelen en opvolging. De centrale gedachte is dat het de juiste informatie bevat om het beheer voor een terrein te onderbouwen en concreet uit te werken.

Die planmatige aanpak is een goede zaak. Er wordt niet alleen op een geïntegreerde wijze een visie opgebouwd en in de praktijk gebracht, maar die aanpak zorgt ook voor de vereenvoudiging van vergunningen en machtigingen, omdat voor het uitvoeren van de meeste beheermaatregelen en werken niet langer afzonderlijke machtigingen, toelatingen en vergunningen moeten worden aangevraagd.

De geïntegreerde aanpak gaat ook uit van een engagement op lange termijn: die termijn bedraagt meestal 24 jaar en kan om de zes jaar worden geactualiseerd. Ook dat is een goede zaak, vooral ook omdat die procedure, zeker voor de nieuwe natuurbeheerplannen, gepaard gaat met een openbaar onderzoek. Alleen zorgt de lange duur van het engagement wel voor een aantal extra uitdagingen. Na een tijdje betekent het immers dat omwonenden, lokale besturen, en andere betrokkenen en geïnteresseerden zich niet altijd meer bewust zijn van het bestaan van een natuurbeheerplan en de inhoud ervan. Dat zorgt ervoor dat de betrokkenen bij de start van de werken in het kader van zo'n natuurbeheerplan dan ook vaak uit de lucht vallen.

Samen met het toenemende maatschappelijke draagvlak voor bossen en natuur blijkt dat daardoor op het terrein soms problemen kunnen ontstaan. Zo was er recent in Kampenhout veel commotie over de zogenaamde kap van een bos. Het bleek daar echter te gaan om een kapping ter uitvoering van een beheerplan dat meer dan vijftien jaar geleden was goedgekeurd. Dergelijke kappingen mogen in principe onmiddellijk worden uitgevoerd en zijn niet meldingsplichtig. Er wordt wel verwacht dat er rekening wordt gehouden met de voorwaarden die destijds bij de goedkeuring van het plan werden gesteld, maar het is niet altijd duidelijk of en op welke manier daar nog altijd naar wordt teruggegrepen op het moment zelf.

Het komt ook regelmatig voor dat het lokale bestuur van het grondgebied waarop de werken worden uitgevoerd, niet op de hoogte werd gebracht. Ook dat lokale bestuur moet dan een beroep doen op de beheerder van het natuurbeheerplan om te weten te komen wat de oorsprong, het kader en het doel van de werken zijn.

Onder andere met het oog op het behoud of zelfs het verhogen van het draagvlak voor natuurbeheer is het daarom van belang dat er, zo nodig, adequaat wordt gecommuniceerd over de uitvoering van bepaalde werken. Uiteraard moet de planlast daarvan in verhouding staan tot de aard en de omvang van de ingrepen of het beheer. Het is echter duidelijk, zoals al bleek uit het bovenstaande voorbeeld over de kapping in Kampenhout, dat de nodige communicatie vóór het uitvoeren van de werken heel wat commotie kan vermijden. Meer zelfs, het kan een uitstekende gelegenheid zijn om de omwonenden, de lokale besturen en ook andere

geïnteresseerden te informeren over de werken in het kader van natuurbeheerplannen.

Die communicatie omvat eigenlijk twee principes. In eerste instantie is het noodzakelijk om te communiceren over de praktische uitvoering, waarbij informatie wordt verstrekt over de aard, omvang, duur en impact van de werken. Daarnaast – en dat speelt nog veel meer in op het creëren van een draagvlak – is het nodig dat er ook een educatieve component in de communicatie zit. Daarbij moet de beheerder van een natuurbeheerplan uitleggen waarom de werken worden uitgevoerd, meer bepaald wat de noodzaak ervan is en tot welke resultaten ze moeten leiden. Zo kan het bijvoorbeeld bij kappingen in het kader van natuurbeheer het expliciete doel zijn om bomen meer licht te geven zodat de sterkste bomen kunnen overleven en tot een sterk waardevol bos kunnen uitgroeien of de waarde ervan kan worden behouden.

Er zijn verschillende mogelijkheden waarop die communicatie beter kan verlopen en afgedwongen worden. Zo kan het verplicht worden dat een beheerder van het natuurbeheerplan enkele dagen voor de aanvang van de werken een melding doet bij het lokale bestuur. Op dit moment is een melding over de aanvang van de werken bij het lokaal bestuur verplicht bij werken waarvoor een omgevingsvergunning werd aangevraagd. Die melding moet uiterlijk acht dagen voor de effectieve aanvang van de werken worden ingediend. Er zou verder kunnen worden verduidelijkt wat die melding moet inhouden en welke communicatie erop moet volgen.

Via dit voorstel van resolutie willen de indieners verder wijzen op de handvatten die enkele besluiten van de Vlaamse Regering al bieden en waaraan enkele bepalingen kunnen worden toegevoegd.

Zo bevat het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer de criteria waaraan natuurbeheerplannen van type 2, 3 en 4 moeten voldoen. In de bijlage bij dat besluit zijn die criteria thematisch uitgewerkt, met criteria en indicatoren. De indieners van dit voorstel van resolutie stellen voor om die criteria aan te vullen met educatieve en informatieve aspecten.

Een toevoeging bij thema 2, dat de criteria met betrekking tot de sociale functie bevat, lijkt daar bijvoorbeeld voor geschikt. Zo kan een criterium 2.3 worden toegevoegd, waarin gesteld wordt dat de beheerder aandacht heeft voor de communicatie van (praktische) informatie over de uit te voeren beheerwerken en de educatieve aspecten ervan. Daarbij moet de beheerder streven naar een zo degelijk mogelijke communicatie met de omwonenden, lokale besturen en andere betrokkenen en geïnteresseerden over de verschillende werken die worden uitgevoerd en de impact ervan. Hoe groter de visuele of andere impact van de geplande werken zijn, hoe intenser, meer op maat en gericht er het best gecommuniceerd kan worden. Er wordt steeds zorg voor gedragen dat die communicatie op een zo educatief mogelijke manier gebeurt en dat ze er mee voor zorgt dat het maatschappelijke draagvlak voor de ingrepen groeit. Dat kan verder worden verfijnd in de indicatoren.

Ook in het algemenere besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten zit een handvat om die communicatie meer af te dwingen. Dat besluit legt namelijk vast wat een natuurbeheerplan moet omvatten. In bijlage 1 bij dat besluit staat een gedetailleerde beschrijving van de verschillende gegevens die moeten worden opgenomen in elk van de vijf delen van een natuurbeheerplan. Er kan voor geopteerd worden om in deel 3 met de beheerdoelstellingen of in deel 4 over de beheermaatregelen een hoofdstuk toe te voegen dat expliciet gaat over educatieve en informatieve communicatie.

Op die manier willen de indieners van dit voorstel van resolutie ervoor zorgen dat bij de opmaak van een natuurbeheerplan wordt nagedacht over de manier waarop en het stadium waarin over bepaalde werken, zoals het kappen van bomen, kan worden gecommuniceerd met omwonenden, lokale besturen en andere betrokkenen. Het uitgangspunt is steeds informatieve en educatieve communicatie. Door die communicatie als onderdeel toe te voegen bij de opmaak van een natuurbeheerplan wordt ervoor gezorgd dat die communicatie op maat van elk gebied en elk plan kan gebeuren. Een plan voor een afgelegen gebied vraagt nu eenmaal een andere aanpak dan een plan voor een gebied in een dichtbevolkte regio.

Het is ook niet de bedoeling dat de communicatie en informatie bij alle werken op dezelfde manier en even intensief verloopt. Er kan uiteraard het best op maat worden gecommuniceerd en de communicatie hangt ook af van de aard van de werken. Zo zijn in deel 4 van een natuurbeheerplan zowel eenmalige als terugkerende maatregelen opgenomen. Het is allicht aangewezen om vooral te communiceren bij eenmalige maatregelen en bij terugkerende maatregelen waar een voldoende lange periode tussen zit, bijvoorbeeld vijf jaar. Net daarom leggen de indieners van dit voorstel van resolutie er de nadruk op dat elk plan afzonderlijk moet worden bekeken en er voor communicatie op maat moet worden gezorgd.

De voorgestelde wijzigingen betreffen de nieuwe natuurbeheerplannen sinds 28 oktober 2017, maar er zijn natuurlijk nog tal van beheerplannen die dateren van de periode daarvoor en waarop de regelgeving over het bosbeheerplan en het beheerplan voor een natuurreserveaat van toepassing zijn. Daarvoor is een overgangsregeling uitgewerkt opdat die oude beheerplannen worden omgezet in natuurbeheerplannen. Dat wordt geregeld in artikel 107 van het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos. Het is aangewezen dat bij die overgangsbepalingen gekeken wordt naar de mate waarin ook de criteria en maatregelen voor informatieve en educatieve communicatie worden opgenomen.

Tot slot willen de indieners van dit voorstel van resolutie nog even stilstaan bij de raadpleegbaarheid en de inzage van goedgekeurde natuurbeheerplannen. Een overzicht daarvan is beschikbaar op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).¹ Het gaat echter niet om een dynamische tabel, waardoor het overzicht niet eenvoudig te gebruiken is. Nu staan de gegevens gerangschikt volgens de datum van goedkeuring. Het zou eenvoudiger zijn als ze per gemeente of provincie gerangschikt worden. Bovendien gaat het alleen om de nieuwe plannen (die dateren van na oktober 2017) en de plannen zelf zijn niet meteen raadpleegbaar. Om ze in te kunnen kijken is een afspraak op het kantoor van het ANB nodig. In het kader van de openbaarheid van bestuur, met respect voor de geldende privacy-regelgeving, lijkt het voor de indieners echter opportuun om te kijken in welke mate de plannen eenvoudiger toegankelijk kunnen worden gemaakt voor het publiek.

Gwenny DE VROE
Piet DE BRUYN
Tinne ROMBOUTS
Wilfried VANDAELE
Stijn DE ROO
Freya PERDAENS

¹ <https://www.natuurenbos.be/natuurbeheerplannen-inzien/goedgekeurde-natuurbeheerplannen>

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos;
 - 2° het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer;
 - 3° het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten;
 - 4° de vaststelling dat gerichte communicatie naar omwonenden, lokale besturen en andere betrokkenen het draagvlak voor natuurbeheer kan vergroten en ervoor kan zorgen dat misverstanden daarover worden vermeden;
 - 5° de vaststelling dat de raadpleging en toegang tot goedgekeurde natuurbeheerplannen beter kan worden georganiseerd;
- overwegende dat:
 - 1° er vooralsnog geen educatieve en informatieve criteria zijn opgenomen bij de criteria waaraan natuurbeheerplannen van type 2, 3 en 4 moeten voldoen;
 - 2° er in het besluit van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten geen voorwaarden zijn opgenomen voor de communicatie over natuurbeheerplannen;
 - 3° er een groeiende maatschappelijke belangstelling is voor natuurbeheer en -behoud;
 - 4° er bij ongeïnformeerde omwonenden, lokale besturen en andere betrokkenen commotie en misverstanden ontstaan over bepaalde natuurbeheermaatregelen;
 - 5° de planlast in verhouding zou moeten staan tot de aard en de omvang van de ingrepen of het beheer;
 - 6° de administratieve lasten van bijkomende communicatie redelijk moeten blijven;
 - 7° er een verschil is tussen oude en nieuwe natuurbeheerplannen;
 - 8° er voor de inzage van natuurbeheerplannen rekening moet worden gehouden met de regelgeving over de openbaarheid van bestuur en met de GDPR-wetgeving (GDPR: General Data Protection Regulation);
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° een meldingsplicht bij de lokale besturen op te leggen bij de aanvang van werken in het kader van een natuurbeheerplan die ofwel eenmalig zijn, ofwel niet de periodiciteit van twee jaar volgen;
 - 2° de criteria die zijn opgenomen in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 houdende vaststelling van de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer, aan te passen, en criteria en indicatoren toe te voegen over de wijze waarop op een educatieve en informatieve manier gecommuniceerd kan worden over de uit te voeren beheermaatregelen;
 - 3° de delen en hoofdstukken in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten te evalueren en bepalingen toe te voegen met betrekking tot de communicatie over beheermaatregelen die ofwel eenmalig zijn, ofwel niet de periodiciteit van twee jaar volgen;
 - 4° daarbij rekening te houden met de afstemming tussen de planlast en de impact van de natuurbeheermaatregelen, waarbij gekeken kan worden naar het terugkerende karakter van de maatregelen;

- 5° de regeling onmiddellijk toe te passen op de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen en op de eerstvolgende actualisering van bestaande natuurbeheerplannen, alsook na te gaan hoe de regeling via overgangsbepalingen ook van toepassing kan worden gemaakt op oude natuurbeheerplannen;
- 6° goedgekeurde natuurbeheerplannen zowel fysiek als digitaal openbaar raadpleegbaar te maken.

Gwenny DE VROE
Piet DE BRUYN
Tinne ROMBOUTS
Wilfried VANDAELE
Stijn DE ROO
Freya PERDAENS